

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 5

*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних
глобалізаційних та інтеграційних процесів”
м. Київ, МАУП, 10 жовтня 2012 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2013

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 9 від 31.10.12)*

Редакційна колегія:

*Подоляка А. М., д-р юрид. наук — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор*

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

**Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП “Видав-
О-72 ничий дім “Персонал”, 2010 —**

Вип. 5: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтегра-
ційних процесів”, м. Київ, МАУП, 10 жовт. 2012 р. / редкол.: А. М. Подоляка
(голов. ред.), М. Ф. Головатий (заст. голов. ред.), Н. М. Чернуха (заст. голов. ред.),
А. А. Ігнатченко (відп. ред.). — 2013. — 264 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтеграційних
процесів”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Украї-
ні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів,
а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

ЗМІСТ

К. В. Корсак Ноопедагогічна основа освіти для ХХІ ст.....	6	А. О. Куртакова, А. О. Дорошев Напрями модернізації вищої освіти в Україні.....	40
Є. В. Рильцев, Л. Є. Калашнікова, Х. Є. Лисак Щодо інновацій у сфері освітнянських послуг.....	10	А. О. Білоус, А. О. Ляхович Державне управління вищою освітою в Україні в контексті Болонського процесу.....	44
Н. М. Чернуха Формування соціальної мобільності студентів у сучасному інтеграційному освітньому просторі.....	16	О. І. Дікареєв Освітня парадигма курсу дипломатії.....	52
О. В. Баєва Формування кваліфікаційних вимог та моделі підготовки фахівців із менеджменту охорони здоров'я.....	22	Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна Педагогічні технології у підготовці магістрів педагогіки.....	57
Ю. В. Руль Шляхи подальшої диференціації підготовки спеціалістів та магістрів на кафедрі медичної психології і психокорекції.....	24	І. І. Касьян, М. О. Прищенко Стилістичні тенденції у проектуванні web-ресурсів.....	60
Т. М. Дудка Інноваційні рішення новітніх інформаційних технологій для вдосконалення контролю знань у дистанційному навчанні.....	28	Є. В. Кміта Щодо використання таксономічних дієслів у процесі навчання авіадиспетчерів.....	65
Ю. В. Логвинов Инновационные технологии обучения дисциплине “менеджмент” в мариупольском институте МАУП.....	30	А. Ю. Ковальчук, І. Я. Воронецька Забезпечення реалізації права на повну загальну середню освіту дітьми-інвалідами, сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.....	68
В. Г. Пинькас, О. А. Топоркова И. Н. Кувичка, Д. В. Топорков Компьютерное моделирование в системе обучения студентов-медиков.....	35	Г. П. Кондратенко Формування гуманістично- естетичної спрямованості особис- тості майбутнього вчителя.....	72
О. В. Поляк Гасло “ноосферизації” і шлях до сталого розвитку.....	37	П. М. Лісовський Толерантність як духовний пріоритет феноменології мудрості в сучасну добу глобалізму.....	76
		Т. В. Лутаєва Формування полікультурної компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів.....	78

А. Ю. КОВАЛЬЧУК

зав. кафедри адміністративного права

Інститут права ім. князя Володимира Великого, МАУП, м. Київ

І. Я. ВОРОНЕЦЬКА

аспірантка

Інститут права ім. князя Володимира Великого, МАУП, м. Київ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПОВНУ ЗАГАЛЬНУ СЕРЕДНЮ ОСВІТУ ДІТЬМИ-ІНВАЛІДАМИ, СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ, ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 5, 2013, 68–71

Однією з передумов успішного розвитку будь-якої держави є забезпечення нею свого майбутнього. Для цього потрібно створити ефективну систему освіти. Статус держави у сучасному світі визначається не військовими і економічними чинниками, а інтелектуальним потенціалом нації.

Отже, у державі необхідно також створити належні умови та забезпечення рівних можливостей для отримання повної загальної середньої освіти особами, найвразливіших категорій, зокрема дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, адже серед них значна кількість дітей-інвалідів, що в багатьох випадках і стало причиною відмови від них рідних батьків.

Про необхідність наближення освіти в Україні до міжнародних стандартів свідчить і той факт, що при реалізації гарантованого Кон-

ституцією України права на освіту виникають певні проблеми, які необхідно долати, і наближати умови отримання повної загальної середньої освіти до тих меж, які б робили випускників навчальних закладів конкурентоспроможними під час вступу до вищих навчальних закладів не лише в нашої країні, а й за кордоном.

Повна загальна середня освіта є обов'язковою, і держава покликана забезпечити рівні та належні умови для її здобуття. Результатом отримання зазначеної освіти є соціальний і фізичний розвиток особистості, що стане основою для її подальшої освіти та трудової діяльності. Більшість дітей це усвідомлюють. Але відповідальність за здобуття повної загальної освіти покладається на батьків, а дітьми, позбавленими батьківського піклування, — на осіб, які їх заміню-

ють, або навчальні заклади, де вони виховуються.

За даними Міністерства освіти і науки України, станом на 01.01.2010 р. у загальноосвітні школи інтегровано понад 100 тис. дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі 45 тис. дітей-інвалідів [1, 60].

До національної мережі загальноосвітніх закладів входить 391 школа-інтернат, де навчаються 122,5 тис. дітей, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку [2, 4]. Причому кількість дітей з особливими потребами щороку зростає, що зумовлює потребу у кваліфікованих кадрах та зростанні спеціальних (корекційних) закладів. Вони повинні обладнуватися спеціальними засобами, які допомагали б дітям і навчатися, і лікуватися одночасно. Сьогодні на заходи корекційно-лікувального характеру на одну дитину в середньому у країні виділяється 34 гривні на добу, тоді як, наприклад, обладнання для спеціального годування однієї дитини коштує не менш як 15 тис. гривень, а лікування складних комплексних дефектів розвитку, захворювання на ВІЛ-інфекцію вимагає ще більших коштів [2, 4].

Відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту" батьки або особи, які їх замінюють, мають право вибирати заклади та форми навчання для неповнолітніх дітей. І якщо у дітей, які мають батьків, такий вибір залишається, оскільки сьогодні створено та діють багато спеціалізованих шкіл (із поглибленим вивченням іноземних мов, математики, правознавства тощо), гімназій, ліцеїв тощо, то у дітей-сиріт та дітей без батьківського піклуван-

ня можливість вибору навчального закладу залишається мінімальною. Державними органами такі діти направляються у спеціальні заклади зазвичай за принципом територіальності. Для дітей, які не мають необхідних умов для виховання в сім'ї, створюються загальноосвітні школи-інтернати, дитячі будинки, в тому числі сімейного типу, з повним державним утриманням. Для дітей, що потребують тривалого лікування, створюються загальноосвітні санаторні школи-інтернати, дитячі будинки. Заняття проводяться з такими дітьми також у лікарнях, санаторіях, вдома. Але забезпечення належного здобуття знань дітьми з особливими потребами та організація навчального процесу залишається формальною, оскільки в чинному законодавстві відсутні чіткі приписи організації навчального процесу в зазначених закладах, робота педагогів не оплачується належним чином.

Однією із засад державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, — є створення належних умов для їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку, підготовка до самостійного життя; забезпечення вільним вибором сфери професійної діяльності, яка б оптимально відповідала потребам та бажанням особистості дитини та запитам ринку праці. На виконання зазначених завдань розроблено і затверджено Примірний галуzeвий стандарт надання соціальних послуг з соціальної адаптації учнів та випускників закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа. Для

учнів спеціалізованих шкіл (шкіл-інтернатів), для розумово відсталих дітей, які за станом здоров'я можуть оволодіти професією певного кваліфікаційного рівня, у школах із відповідною навчально-матеріальною базою відкриваються 10-ті класи з поглибленою професійною реабілітацією. Протягом 2009 р. 5717 учнів (що складає 73,6 % дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з числа учнів 9—11 класів інтернатних закладів) пройшли курс навчання за Програмою центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з соціальної адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування [1, 98]. Як бачимо із статистичних даних, великий відсоток дітей залишається поза увагою соціальних служб.

Дбаючи про потреби дітей з обмеженими можливостями та враховуючи міжнародний досвід, в Україні впроваджується концепція інклюзивної та інтегрованої освіти. Вказується на необхідність забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів спеціальними підручниками і наочними дидактичними посібниками для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. Навчати та виховувати таких дітей мають, крім вчителів школи, інші спеціалісти: вчитель-дифектолог, вчитель-логопед, соціальний працівник. Але чи доцільно вводити такі посади, якщо в загальноосвітніх закладах навчатиметься одна чи кілька дітей з обмеженими можливостями, адже оплата праці зазначених спеціалістів повинна бути на належному рівні та забезпечувати їм нормальне педагогічне

навантаження. За даними Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, лише 11 % шкіл відповідають вимогам для навчання дітей з особливими потребами [3, 14]. На практиці ця цифра ще нижча. Діти-інваліди, випускники загальноосвітніх закладів, які складатимуть ЗНО, під час реєстрації можуть вказати на те, що їм необхідні особливі умови, але чи будуть вони створені, в більшості випадків залежить від їх характеру.

В Україні відомі випадки закриття шкіл для навчання дітей з окремими вадами здоров'я всупереч бажанню батьків, оскільки у загальноосвітніх закладах не створюються належні умови для здобуття освіти такими дітьми.

Проблемним залишається питання щодо організації роботи вчителя, який доступно, на належному рівні має пояснити навчальний матеріал кожній дитині, але відомо, що деяким дітям-інвалідам потрібно приділяти більше часу, індивідуально працювати з ними, причому не повинні порушуватися права та інтереси інших дітей.

Заходи, передбачені розпорядженням Кабінету Міністрів України, дійсно покращили б умови дітям для отримання освіти, але всі вони передбачають значне фінансування, а, як відомо, у сферу освіти кошти виділяються не в достатньому обсязі. У Верховній Раді України зареєстровано законопроект "Про спеціальний збір на будівництво, реконструкцію та утримання дитячих будинків і шкіл-інтернатів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку, а

також дошкільних та шкільних закладів освіти в сільській місцевості". Пропонується запровадити спеціальний 1,5-відсотковий збір, який сплачуватимуть суб'єкти підприємницької діяльності, незалежно від форм власності та підпорядкування, які експортують чорні та кольорові метали, продукцію хімічної галузі. Вважаємо, що поєднувати можливість фінансування завдяки введенню спеціального збору є недоцільним, адже додатковий податковий тягар на підприємців може спричинити черговий супротив з їх боку. Доцільно було б при формуванні бюджету передбачити обов'язкове фінансування зазначених заходів завдяки наявним джерелам надходжень.

Отже, для забезпечення реалізації права на повну загальну середню освіту в Україні необхідний особливий підхід до навчального процесу через розроблення спеціальних загальноосвітніх програм та створення належних умов організаційно-технічного характеру.

Реалізуючи концепцію інклюзивної освіти, не допускати закриття спеціалізованих закладів для дітей з обмеженими можливостями. Необхідно надати право вибору навчального закладу, адже батьки в багатьох випадках виступають проти здобуття освіти їх дітей у звичайних школах, оскільки діти-інваліди можуть зіткнутися з проблемою адаптації та

нормального їх сприйняття з боку інших учнів.

Процес навчання дітей з обмеженими можливостями має бути поєднано з їх лікуванням, причому його створення та забезпечення повинно мати постійний та безперервний характер, починаючи з раннього віку дітей, адже відомо, що багато хвороб, які в нашій країні вважаються складними, за кордоном успішно лікуються, а діти здобувають належну освіту і мають змогу працевлаштуватися і досягати хороших результатів.

Література

1. *Забезпечення рівних можливостей та прав дітей в умовах зростання ризиків бідності населення* // (Державна доповідь про становище дітей в Україні за підсумками 2009 р.) / М-во України у справах сім'ї, молоді та спорту, Держ. департамент з усиновлення та захисту прав дітей, Держ. ін-т розвитку сім'ї та молоді / А. Г. Зінченко, Т. Ф. Алексеєнко, С. Ю. Аксьонова та ін. — К.: Бланк-Прес, 2010. — 152 с.
2. *Смітюх Г.* Держава зобов'язана забезпечити гідне життя наших дітей / Г. Смітюх // *Голос України*. — 2011. — № 204. — С. 4.
3. *Пасова Т.* Кошмар для гаманця, або Прощай, школо! // *Голос України*. — 2012. — № 42. — С. 14.